

STEVE BERRY

DE AMBERZAAL

DE FONTEIN

PROLOOG

Concentratiekamp Mauthausen, Oostenrijk
10 april 1945

D E GEVANGENEN NOEMDEN hem Oren, omdat hij de enige Rus in Barak 8 was die Duits verstond. Niemand gebruikte ooit zijn werkelijke naam, Karol Borya. Ыхо – Oren – was vanaf de eerste dag dat hij meer dan een jaar geleden in het kamp terecht kwam de naam waarmee hij werd aangeduid. Het was een etiket waar hij trots op was, een verantwoordelijkheid die hij ter harte nam.

‘Wat zeggen ze?’ fluisterde een van de gevangenen in het donker tegen hem.

Hij stond dicht bij het raam, tegen de ijskoude ruit gedrukt, zijn adem, als herfstdraad, vaag zichtbaar in de droge, naargeestige lucht.

‘Willen ze meer lol?’ vroeg een andere gevangene.

Twee nachten eerder waren de bewakers een Rus komen ophalen in Barak 8. Het was een infanterist uit Rostov bij de Zwarte Zee, die nog maar betrekkelijk kort in het kamp was. Ze hoorden hem de hele nacht schreeuwen, waaraan pas een einde kwam na een staccato salvo geweervuur, en zijn bebloede lijk was de volgende dag voor iedereen zichtbaar bij de hoofdboort opgehangen.

Hij keek haastig om. ‘Stil. Het is moeilijk te verstaan door de wind.’

De door luizen geteisterde kooien waren drie bedden hoog, en elke gevangene had minder dan één vierkante meter ruimte. Honderd paar diepliggende ogen starden hem aan.

Alle mannen respecteerden zijn bevel. Niemand verroerde zich, hun angst was lang geleden door de gruwelen van Mauthausen verteerd. Plotseling keerde hij zich van het raam af. ‘Ze komen.’

Een ogenblik later werd de deur van de barak opengesmeten. Sergeant Hunter, de opziener van Gevangenenbarak 8, stond in de deuropening en de ijskoude lucht stroomde naar binnen.

‘Achtung!’

Claus Humer behoorde tot de Schutzstaffel, de ss. Achter hem stonden nog twee gewapende ss'ers. Alle bewakers in Mauthausen waren ss'ers. Humer droeg geen wapen. Nooit. Met een lijf van een meter tachtig en gespierde ledematen had hij geen bescherming nodig.

'Er zijn vrijwilligers nodig,' zei Humer. 'Jij, jij, jij en jij.'

Borya werd als laatste gekozen. Hij vroeg zich af wat er aan de hand was. Weinig gevangenen stierven 's nachts. De gaskamer bleef dan ongebruikt, de tijd werd benut om het gas weg te spoelen en de tegels te wassen voor de slachting van de volgende dag. De bewakers bleven gewoonlijk in hun barakken, kropen bij elkaar rond ijzeren kachels die werden gestookt met brandhout, gehakt door gevangenen die daar soms bij stierven. Ook de artsen en hun assistenten sliepen, zich voorbereidend op een nieuwe dag van experimenten waarbij gevangenen zonder onderscheid als laboratoriumdieren werden gebruikt.

Humer keek Borya recht in de ogen. 'Je begrijpt me zeker wel?'

Hij zei niets en staarde terug in de zwarte ogen van de bewaker. Een jaar terreur had hem geleerd wat de waarde van zwijgen was.

'Niets te zeggen?' vroeg Humer in het Duits. 'Goed. Zolang je het maar begrijpt... en je mond houdt.'

Een andere bewaker kwam achter hem vandaan met vier wollen overjassen die over zijn uitgestoken armen hingen.

'Jassen?' mompelde een van de Russen.

Geen enkele gevangene droeg een jas. Bij aankomst hadden ze een jute hemd en een haveloze broek gekregen, eerder vodden dan kleren. Na hun dood werden die van hun lijk getrokken en opnieuw verstrekt, stinkend en ongewassen, aan de volgende gevangenen die aankwamen. De bewaker gooide de jassen op de grond.

Humer wees. 'Mäntel anziehen.'

Borya bukte om een van de groene bundels op te rapen. 'De sergeant zegt dat we ze aan moeten trekken,' verklaarde hij in het Russisch.

De andere drie volgden zijn voorbeeld.

De wol schuurde zijn huid, maar voelde aangenaam aan. Het was lang geleden dat hij het ook maar een beetje warm had gehad.

'Naar buiten,' zei Humer.

De drie Russen keken naar Borya en hij maakte een gebaar naar de deur. Ze liepen allemaal de nacht in.

Humer leidde de rij over het ijs en de sneeuw naar het hoofdterrein, terwijl een ijzige wind tussen reeksen lage houten barakken gierde. Tachtigduizend mensen zaten opeengepakt in de omringende gebouwen, meer dan er in heel Borya's eigen streek in Wit-Rusland woonden. Hij geloofde zo langzamerhand

dat hij die plek nooit meer terug zou zien. Tijd deed er nauwelijks nog toe, maar voor zijn geestelijke gezondheid probeerde hij enig tijdsbesef te houden. Het was eind maart. Nee. Begin april. En het vroom nog steeds. Waarom kon hij niet gewoon sterven of worden vermoord? Honderden werden er elke dag door dat lot getroffen. Was het zijn bestemming deze hel te overleven?

Maar waartoe?

Op het hoofdterrein sloeg Humer linksaf en marcheerde een open vlakte op. Aan de ene kant stonden meer gevangenenbarakken. De kampkeuken, gevangenis en ziekenzaal stonden naast elkaar aan de andere kant. Aan het eind stond de wals, een ton staal die elke dag over de bevroren grond werd gesleept. Hij hoopte dat hun taak niet dat onaangename karwei was.

Humer stopte voor vier hoge palen.

Twee dagen geleden was een detachement naar de omliggende bossen geleid, waarbij Borya ook een van tien geselecteerde gevangenen was geweest. Ze hadden er drie espen gekapt. Eén gevangene brak een arm en werd ter plekke doodgeschoten. De takken werden van de espen gehakt en de stammen in vieren gekapt, vervolgens teruggesleept naar het kamp en op het hoofdterrein tot manshoogte in de grond gezet. Maar de palen waren de afgelopen paar dagen leeg gebleven. Nu werden ze door twee gewapende wachten bewaakt. Boven hun hoofd brandden booglampen, die de bitter droge lucht als in mist hulden.

‘Wacht hier,’ zei Humer.

De sergeant liep met grote passen een kleine trap op en ging de gevangenis binnen. Licht viel in een gele rechthoek door de open deur naar buiten. Een ogenblik later werden vier naakte mannen naar buiten geleid. Hun blonde haren waren er niet afgeschoren, zoals bij de rest van de Russen, Polen en joden die de overgrote meerderheid van de gevangenen in het kamp vormden. Ook geen zwakke spieren of trage bewegingen. Geen apathische blikken of ogen die diep in de kassen lagen, of door oedeem opgezwollen, uitgemergelde lichamen. Deze mannen waren krachtig. Soldaten. Duitsers. Hij had hun gelaatsuitdrukking eerder gezien. Gezichten van graniet, geen emotie. Steenkoud, als de nacht.

De vier liepen rechtop en uitdagend, armen langs het lichaam, terwijl geen van hen liet merken dat de kou ondraaglijk moest zijn voor zijn melkbleke huid. Humer liep met hen mee de gevangenis uit en gebaarde in de richting van de palen: ‘Daarheen.’

De vier naakte Duitsers marcheerden in de aangegeven richting.

Humer liep achter hen aan en gooide vier rollen touw in de sneeuw. ‘Bind ze aan die palen.’

Borya’s drie metgezellen keken naar hem. Hij bukte en raapte de vier rollen op, gaf de drie anderen ieder een rol en zei wat ze moesten doen. Ze liepen

ieder op een naakte Duitser af, terwijl de mannen in de houding voor de ruwe espenhouten palen stonden. Welke overtreding had deze waanzin uitgelokt? Hij hing het ruwe hennetouw om de borst van zijn man en snoerde hem tegen het hout.

‘Strak,’ schreeuwde Humer.

Hij knoopte een lus en trok de ruwe vezel strak over de naakte borst van de Duitser. De man vertrok geen spier. Humer keek naar de drie anderen. Hij nam de gelegenheid te baat om in het Duits te fluisteren: ‘Wat hebben jullie gedaan?’

Geen antwoord.

Hij trok het touw strak. ‘Dit doen ze niet eens bij ons.’

‘Het is een eer degene die je gevangenneemt te tarten,’ fluisterde de Duitser. Ja, dacht hij. Dat was zo.

Humer liep terug. Borya knoopte de laatste lus. ‘Daarheen,’ zei Humer.

Hij en de andere drie Russen sjokten door de verse sneeuw weg. Hij hield zijn handen onder zijn oksels en ging van de ene voet op de andere staan om warm te blijven. Het was heerlijk om die jas aan te hebben. Hij had het sinds hij naar het kamp was overgebracht niet meer zo warm gehad. Zijn identiteit was hem toen volledig afgenomen, vervangen door een nummer – 10901 – dat op zijn rechteronderarm was getatoeëerd. Op zijn haveloze hemd was links op borsthoogte een driehoek gestikt. Een R in de driehoek gaf aan dat hij Rus was. Ook kleur was belangrijk. Rood voor politieke gevangenen. Groen voor misdadigers. Een gele davidster voor joden. Zwart en bruin voor krijgsgevangenen.

Humer leek ergens op te wachten.

Borya keek even naar links.

Booglampen verlichtten de hele paradeplaats tot aan de hoofdpoort. De weg daarachter, die naar de steengroeve liep, was in het donker niet te zien. Het gebouw van het commandoheadkwartier net buiten de omheining was niet verlicht. Hij keek toe terwijl de hoofdpoort openzwaaide en een solitaire figuur het kamp betrad. De man droeg een overjas die tot aan zijn knieën reikte. Daaronder een lichte broek en geelbruine kaplaarzen. Een lichtgekleurde officierspet bedekte zijn hoofd. O-benen met abnormaal zware dijnen bewogen zich in vastberaden pas, de welgedane buik van de man stak naar voren. De verlichting onthulde een scherpe neus, heldere ogen en gelaatstrekken die niet onaangenaam aandeden.

En direct herkenbaar waren.

Commandant van het Richthofen Eskader, bevelhebber van de Duitse Luchtmacht, voorzitter van het Duitse Parlement, eerste minister van Pruisen, president van de Pruisische Staatsraad, hoofd Rijksbos- en -wildbeheer,

voorzitter van de Rijksdefensieraad, rijksmaarschalk van het Groot-Duitse Rijk, beoogd opvolger van de Führer.

Hermann Göring.

Borya had Göring al eens eerder gezien. In 1939. Rome. Göring verscheen toen in een opzichtig grijs kostuum met een vuurrode strik om zijn vlezige nek. Robijnen sierden zijn worstvormige vingers en op zijn linkerrevers was een met diamanten bezette nazi-adelaar gespeld. Hij had een sobere toespraak gehouden waarin hij voor Duitsland een plaats onder de zon opeiste en vroeg: wilt u liever kanonnen of boter? Moet u varkensreuzel of ijzererts invoeren? Voorbereid zijn maakt ons sterk. Boter maakt ons alleen maar dik. Göring had die redevoering afgegraffeld, met de belofte dat Duitsland en Italië in de komende strijd schouder aan schouder zouden oprukken. Hij herinnerde zich dat hij goed had geluisterd en niet onder de indruk was.

‘Heren, ik vertrouw erop dat u het naar uw zin hebt,’ zei Göring op kalme toon tegen de vier vastgebonden gevangenen.

Niemand gaf antwoord.

‘Wat zei hij, Ыхо?’ fluisterde een van de Russen.

‘Hij maakt ze belachelijk.’

‘Koppen dicht,’ mompelde Humer. ‘In de houding of je kunt je bij hen voegen.’

Göring ging pal voor de vier naakte mannen staan. ‘Ik vraag ieder van u nog één keer. Hebt u iets te zeggen?’

Alleen de wind antwoordde.

Göring liep langzaam op een van de rillende Duitsers af. Degene die door Borya aan de paal was gebonden.

‘Mathias, je wilt toch zeker niet zo sterven? Je bent een soldaat, een trouw dienaar van de Führer.’

‘De... Führer... heeft hier... niets mee te maken,’ stamelde de Duitser, terwijl hij hevig sidderde.

‘Maar alles wat we doen is voor zijn meerdere eer en glorie.’

‘Dat is juist de reden waarom ik... liever sterf.’

Göring haalde de schouders op. Een achteloos gebaar als van iemand die besluit of hij nog een gebakje neemt of niet. Hij gebaarde naar Humer. De sergeant gaf een teken aan twee bewakers, die een grote ton naar de vastgebonden mannen droegen. Een andere bewaker naderde met vier scheplepels en gooide die in de sneeuw. Humer keek woedend naar de Russen. ‘Schep ze vol water en ga ieder bij een van die mannen staan.’

Hij vertelde de andere drie wat ze moesten doen en de vier scheplepels werden opgeraapt en vervolgens in het water gedompeld.

'Mors niets,' waarschuwde Humer.

Borya was voorzichtig, maar door de wind verspilde hij een paar druppels. Niemand merkte het. Hij keerde terug naar de Duitser die hij aan de paal had gebonden. Degene die Mathias heette. Göring stond rechtop in het midden en trok de zwarte leren handschoenen van zijn handen.

'Kijk, Mathias,' zei Göring, 'Ik doe mijn handschoenen uit om de kou te voelen, net als jouw huid.'

Borya stond dicht genoeg in de buurt om de zware zilveren ring om de ringvinger van de rechterhand van de man te zien, met daarop in reliëf een gebalde, gepantserde vuist. Göring stak zijn rechterhand in zijn broekzak en haalde er een steen uit. Die was goudkleurig, net honing. Borya zag wat het was. Amber: barnsteen. Göring betastte het klompje en zei: 'Jullie krijgen om de vijf minuten water over je heen, tot iemand me vertelt wat ik wil weten, anders sterven jullie. Ik vind het allebei best. Maar bedenk wel dat wie praat blijft leven. Een van deze ellendige Russen zal dan je plaats innemen. Jullie kunnen je jas dan terugkrijgen en water over hem heen gieten tot hij sterft. Stel je eens voor hoe leuk dat zou zijn. Jullie hoeven me alleen maar te vertellen wat ik wil weten. Welnu, iets te zeggen?'

Stilte.

Göring knikte naar Humer.

'Gieß es,' zei Humer. Gieten maar.

Borya deed het, en de andere drie volgden zijn voorbeeld. Water door-drenkte Mathias' blonde manen, sijpelde vervolgens over zijn gezicht en borst. Rillingen vergezelden de stroom. De Duitser gaf geen kik, afgezien van het klapperen van zijn tanden.

'Iets te zeggen?' vroeg Göring nogmaals.

Niets.

Vijf minuten later werd het proces herhaald. Twintig minuten later, na nog eens vier doses, begon onderkoeling op te treden. Göring keek onverstoorbaar toe en wreef methodisch over het klompje amber. Vlak voordat er weer vijf minuten waren verstreken, liep hij naar Mathias toe.

'Dit is belachelijk. Zeg me waar *das Bernstein-Zimmer* verborgen is en maak een einde aan je ellende. Dit is niet de moeite waard om voor te sterven.'

De rillende Duitser staarde slechts terug, met bewonderenswaardige onverzettelijkheid. Borya vond het bijna erg om met Göring medeplichtig te zijn aan het doden van de man.

'*Sie sind ein lügnerisches, diebisches Schwein,*' wist Mathias in één adem uit te brengen. U bent een leugenachtig, stelend zwijn. Toen spuwde de Duitser.

Göring wankelde achteruit terwijl speeksel de voorkant van zijn overjas be-

vlekte. Hij maakte de knopen los en schudde de klodder van zijn jas, sloeg vervolgens de jaspenden open en toonde een parelgrijs uniform, behangen met decoraties. 'Ik ben je *Reichsmarschall*. Alleen de Führer staat boven mij. Niemand behalve ik draagt dit uniform. Hoe waag je het me te bevuilen. Je vertelt me wat ik wil weten, Mathias, of ik laat je doodvriezen. Langzaam. Zeer langzaam. Het zal niet fijn zijn.'

De Duitser spuwde nogmaals. Deze keer op het uniform. Göring bleef verbazend kalm.

'Bewonderenswaardig, Mathias. Ik neem nota van je loyaliteit. Maar hoeveel langer kun je het uithouden? Moet je jezelf eens zien. Zou je het niet graag warm hebben? Lekker dicht bij een groot vuur, een behaaglijke wollen deken om je heen gewikkeld?' Göring stak plotseling een arm uit en sleurde Borya tot vlak voor de Duitser. Water spatte uit de scheplepel op de sneeuw. 'Het zou heerlijk zijn om deze jas aan te hebben, nietwaar, Mathias? Gun je het deze elendige kozak dat hij het warm heeft terwijl jij het koud hebt?'

De Duitser zei niets. Rilde alleen maar.

Göring duwde Borya weg. 'Wat zou je denken van een beetje warmte, Mathias?'

De *Reichsmarschall* ritste zijn broek open. Een boog hete urine stroomde, trof dampend doel en liet op naakte huid gele strepen achter die snel wegvloeiden in de sneeuw. Göring schudde zijn lid droog en ritste zijn broek dicht. 'Voel je je nu beter, Mathias?'

'*Verrottet in der Schweinshöhle.*'

Borya stemde ermee in. Rot maar in de hel, zwijn.

Göring stormde naar voren en sloeg de soldaat met de rug van de hand hard in het gezicht, waarbij de zilveren ring een diepe snee in diens wang trok. Het begon meteen te bloeden.

'Gieten,' schreeuwde Göring.

Borya liep naar de ton en schepte zijn lepel vol.

De Duitser die Mathias heette begon luidkeels te roepen. '*Mein Führer. Mein Führer. Mein Führer.*' Zijn stem klonk steeds harder. De andere drie vastgebonden mannen riepen mee.

Het water plensde.

Göring stond toe te kijken, woedend het klompje amber betastend. Twee uur later stierf Mathias, bedekt met een dikke ijskorst. Nog geen uur later bezweken de andere drie Duitsers. Niemand had ook maar iets gezegd over *das Bernstein-Zimmer*. De Amberzaal.

DEEL EEN

EEN

Atlanta, Georgia, VS
dinsdag 6 mei, heden, 10.35 uur

RECHTER RACHEL CUTLER wierp even een blik over haar schildpadbril. De advocaat had het opnieuw gezegd, en deze keer zou ze de opmerking niet laten passeren. 'Pardon, meneer.'

'Ik zei dat de gedaagde verzoekt de zaak te seponeren.'

'Nee, daarvoor. Wat zei u?' 'Ik zei: "Ja, meneer."' "

'Voor het geval u het niet hebt opgemerkt, ik ben geen meneer.'

'U hebt volkomen gelijk, edelachtbare. Excuses.'

'U hebt dit al vier keer gedaan, vanmorgen. Ik heb het elke keer genoteerd.'

De advocaat haalde de schouders op. 'Het is zoiets onbeduidends. Waarom zou edelachtbare er de tijd voor nemen om mijn eenvoudige verspreking te noteren?'

De onbeschaamde smeerlap glimlachte zelfs. Ze ging rechtop zitten in haar stoel en keek hem woedend aan. Maar ze besepte direct waar T. Marcus Nettles mee bezig was. Ze zei niets.

'Mijn cliënt staat terecht wegens zware mishandeling, edelachtbare. Toch schijnt het hof meer geïnteresseerd in hoe ik u aanspreek dan in politie die zich misdraagt.'

Ze keek naar de jury, daarna naar de tafel van de ambtenaar van het Openbaar Ministerie. De hulpofficier van justitie van Fulton County zat er onverstoorbaar bij, kennelijk ingenomen dat haar tegenstander zijn eigen graf groef. Het was duidelijk dat de jonge advocaat niet doorhad waar Nettles op uit was. Maar zij wel.

'U hebt absoluut gelijk, meneer. Het is iets onbeduidends. Gaat u verder.'

Ze leunde achterover in haar stoel en nam nota van de kortstondige ergernis op Nettles' gezicht. Een gelaatsuitdrukking die zou passen bij een jager die net mis heeft geschoten.

‘Hoe staat het met mijn verzoek om de zaak te seponeren?’ vroeg Nettles. ‘Afgewezen. Ga door. Vervolg uw eindpleidooi.’

RACHEL KEEK TOE terwijl de voorzitter van de jury opstond en de uitspraak schuldig deed. De beraadslagingen hadden maar twintig minuten geduurd.

‘Edelachtbare,’ zei Nettles, opstaand. ‘Ik verzoek om een nieuw onderzoek voordat vonnis wordt gewezen.’

‘Afgewezen.’

‘Ik verzoek om uitstel van het vonnis.’

‘Afgewezen.’

Nettles scheen de fout die hij eerder had gemaakt te beseffen. ‘Ik verzoek het hof zich onbevoegd te verklaren.’

‘Op welke gronden?’

‘Vooringenomenheid.’

‘Jegens wie of wat?’

‘Jegens mij en mijn cliënt.’

‘Verklaar u nader.’

‘Het hof heeft blijk gegeven van vooroordeel.’

‘Hoe?’

‘Met die vertoning vanmorgen in verband met mijn onopzettelijke gebruik van “meneer”.’

‘Zoals ik me herinner, meneer, heb ik erkend dat het onbeduidend was.’

‘Ja, dat is zo. Maar onze conversatie vond in het bijzijn van de jury plaats en de schade was aangericht.’

‘Ik herinner me geen bezwaar of verzoek om de zaak te seponeren met betrekking tot het gesprek.’

Nettles zei niets. Ze keek naar de hulpofficier van justitie aan de andere kant. ‘Wat is het standpunt van de staat?’

‘De staat bestrijdt het verzoek. Het hof is redelijk geweest.’

Ze moest bijna glimlachen. De jonge advocaat kende in elk geval het correcte antwoord.

‘Verzoek om onbevoegdverklaring afgewezen.’ Ze staarde naar de gedaagde, een jonge, blanke man met onverzorgd haar en een pokdalig gezicht. ‘De gedaagde dient op te staan.’

Dat deed hij. ‘Barry King, u bent schuldig bevonden aan zware mishandeling. Dit hof zendt u hierbij in preventieve hechtenis terug naar de Penitentiare Dienst voor een periode van twintig jaar. De gerechtsdienaar mag de gedaagde in bewaring nemen.’

Ze stond op en liep naar de deur met eikenhouten panelen die naar haar raadkamer leidde. 'Meneer Nettles, kan ik u een ogenblik spreken?' Ook de hulpofficier van justitie kwam naar haar toe. 'Onder vier ogen.'

Nettles liet zijn cliënt, die werd geboeid, achter en liep achter haar aan naar het bureau.

'Doe de deur dicht.' Ze maakte haar toga los, maar deed die niet uit. Ze ging achter haar bureau staan. 'Leuk geprobeerd, meneer.'

'Wat bedoelt u?'

'Toen u eerder dacht dat die steek over meneer en mevrouw me van mijn stuk zou brengen. U kreeg de wind van voren met die slecht voorbereide verdediging, en dus dacht u dat als ik kwaad zou worden u wel een seponering zou krijgen.'

Hij haalde de schouders op. 'Een mens moet doen wat hij moet doen.'

'Wat u moet doen is respect tonen voor het hof en een vrouwelijke rechter geen meneer noemen. Toch ging u ermee door. Met opzet.'

'U hebt mijn cliënt juist tot twintig jaar veroordeeld zonder hem het voordeel van een nieuw onderzoek toe te staan. Als dat geen vooroordeel is, weet ik het niet meer.'

Ze ging zitten, maar bood de advocaat geen stoel aan. 'Ik had geen verhoor nodig. Ik heb King twee jaar geleden veroordeeld wegens ernstige mishandeling. Zes maanden in de gevangenis, zes maanden proeftijd met ondertoezichtstelling. Ik herinner het me nog. Deze keer nam hij een honkbalknuppel en sloeg iemand de schedel in. Het beetje geduld dat ik met hem had, is nu op.'

'U had u onbevoegd moeten verklaren. Al die informatie heeft uw oordeel vertroebeld.'

'Werkelijk? Dat nieuwe onderzoek waar u om jammert zou dat alles in elk geval boven water hebben gebracht. Ik heb u gewoon de moeite bespaard om op het onvermijdelijke te wachten.'

'U bent een kutwijf.'

'Dat gaat u honderd dollar kosten. Nu meteen te voldoen. Plus nog eens honderd voor dat foefje in de rechtszaal.'

'Ik heb recht op een verhoor voordat u me schuldig verklaart aan minachting voor de rechtbank.'

'Klopt. Maar dat wilt u niet. Het zal niets bijdragen aan dat chauvinistische imago dat u zo graag hoog wilt houden.'

Hij zei niets, en ze kon de spanning in hem voelen stijgen. Nettles was een forse man met een onderkin die de reputatie had vasthoudend te zijn, en die zeker niet gewend was zich door een vrouw te laten commanderen.

'En elke keer dat u in mijn rechtszaal met die dikke kont van u loopt te paraderen, kost het u honderd dollar.'

Hij liep naar het bureau, haalde een stapel geld uit zijn binnenzak en trok er twee honderddollarbiljetten uit, knisperende nieuwe met die opgeblazen Benjamin Franklin erop. Hij smeedt ze allebei op het bureau en vouwde er nog drie open.

'Krijg de klere.'

Het eerste biljet viel op het bureau. 'Krijg de klere.'

Het tweede biljet viel op het bureau. 'Krijg de klere.'

De derde Ben Franklin dwarrelde neer.

TWEE

RACHEL TROK HAAR toga aan, stapte de rechtszaal weer binnen en beklom de drie treden naar het eikenhouten podium waar ze de afgelopen vier jaar had gezeten. Op de klok achter in de zaal was het 13.45 uur. Ze vroeg zich af hoeveel langer ze nog het voorrecht zou hebben rechter te zijn. Het was een verkiezingsjaar, de kandidaatsstelling was twee weken geleden geëindigd en ze had nu twee tegenstanders voor de voorverkiezing in juli. Er waren geruchten geweest dat mensen zich kandidaat zouden stellen, maar er was niemand komen opdagen om het bedrag van bijna vierduizend dollar op tafel te leggen dat vereist was om kandidaat te zijn, tot vrijdag tien voor vijf. Wat een gemakkelijke, onbetwiste verkiezing had kunnen zijn, had zich nu ontwikkeld tot een lange zomer met geldinzamelingsacties en redevoeringen. Die geen van beide aangenaam waren.

Ze kon op dit moment de ergernis er niet bij hebben. Haar agenda was overvol en er kwamen elke dag meer zaken bij. Voor vandaag was de agenda echter bekort door de snelle uitspraak in de rechtzaak tegen Barry King. Minder dan een halfuur beraadslaging was volgens elke maatstaf snel, en de juryleden waren duidelijk niet onder de indruk van het theatrale optreden van T. Marcus Nettles.

Nu ze een vrije middag had, besloot ze te gaan werken aan de achterstallige zaken zonder jury, die zich gedurende de afgelopen twee weken van juryrechtzaken hadden opgestapeld. De periode met juryrechtzaken was productief geweest. Vier veroordelingen, zes schuldigverklaringen en één vrijspraak. Er waren elf strafzaken afgehandeld, zodat er ruimte was voor de nieuwe partij die de griffier volgens haar secretaresse de volgende morgen zou afgeven.

De *Fulton County Daily Report* beoordeelde elk jaar alle rechters van de plaatselijke hogere rechtbanken. De afgelopen drie jaar had ze een toppositie ingenomen, omdat ze zaken sneller afhandelde dan de meesten van haar collega-rechters, met een vernietigingspercentage van slechts twee procent bij de hoven van appel. Niet kwaad om in 98 procent van de gevallen gelijk te hebben.

Ze nam plaats op de rechtersstoel en keek toe terwijl de middagparade begon.

Advocaten liepen in en uit, sommige met een cliënt die een definitieve echtscheiding of handtekening van een rechter nodig had, andere gebrand op een besluit over hangende voorstellen in civiele zaken die nog moesten voorkomen. In totaal omstreeks veertig verschillende kwesties. Tegen de tijd dat ze weer op de klok achter in de zaal keek was het 16.15 uur en was de agenda teruggebracht tot twee zaken. De ene betrof een adoptie, een klus waar ze echt plezier in had. De zevenjarige deed haar denken aan Brent, haar eigen zoon van zeven. De andere was een eenvoudige naamsverandering, waarbij de verzoeker niet door een advocaat werd vertegenwoordigd. Ze had de zaak speciaal als laatste gepland, hopend dat de rechtszaal leeg zou zijn.

De griffier overhandigde haar het dossier.

Ze staaarde naar de oude man die in een beige tweed colbert en geelbruine broek voor haar rechtbank stond.

‘Uw volledige naam?’ vroeg ze.

‘Karl Bates.’ Zijn vermoeide stem had een Oost-Europees accent.

‘Hoelang woont u in Fulton County?’

‘Negenendertig jaar.’

‘Bent u niet in dit land geboren?’

‘Nee, ik kom uit Wit-Rusland.’

‘En bent u Amerikaans staatsburger?’

Hij knikte. ‘Ik ben een oude man. Eenentachtig. Bijna de helft van mijn leven hier doorgebracht.’

De vragen en antwoorden hadden niets met het verzoek te maken, maar noch de griffier noch de gerechtssecretaris zei er iets van. Aan hun gelaatsuitdrukking was te zien dat ze het moment leken te begrijpen.

‘Mijn ouders, broers, zussen, allemaal afgemaakt door de nazi’s. Velen stierven in Wit-Rusland. We waren Wit-Russen. Erg trots. Toen de sovjets zich ons land na de oorlog toe-eigenden, waren er niet meer veel van ons over. Stalin was nog erger dan Hitler. Een gek. Moordenaar. Er was daar niets meer toen hij klaar was, dus ik vertrek. Dit land is het land van belofte, niet?’

‘Was u Russisch staatsburger?’

‘Ik geloof dat sovjetburger de juiste benaming was.’ Hij schudde het hoofd. ‘Maar ik heb mezelf nooit als sovjet beschouwd.’

‘Bent u in dienst geweest in de oorlog?’

‘Alleen noodgedwongen. De Grote Patriottische Oorlog noemde Stalin het. Ik was luitenant. Gevangengenomen en naar Mauthausen gestuurd. Zestien maanden in een concentratiekamp.’

‘Wat was uw beroep hier na uw immigratie?’

'Juwelier.'

'U hebt een verzoek om naamsverandering aan dit hof gericht. Waarom wilt u zich Karol Borya laten noemen?'

'Het is mijn eigenlijke naam. Mijn vader noemde me Karol. Het betekent 'wilskrachtig'. Ik was de jongste van zes kinderen en sterf bijna bij de bevalling. Wanneer ik naar dit land emigreer, dacht ik, moet ik identiteit beschermen. Ik werkte voor raden van de regering toen ik in de Sovjet-Unie was. Ik haatte communisten. Ze vernielen mijn geboorteland en ik verhef mijn stem. Stalin stuurde veel landgenoten naar Siberische kampen. Ik dacht dat mijn familie zou lijden. Heel weinig mensen konden toen weg. Maar ik wil vóór mijn dood mijn erfgoed terug.'

'Bent u ziek?'

'Nee. Maar ik vraag me af hoelang dit vermoeide lijf het nog uithoudt.'

Ze keek naar de oude man die voor haar stond, hij was door de jaren verschrompeld, maar nog gedistingeerd. De ogen waren ondoorgrondelijk en diepliggend, haar spierwit, stem knarsend en mysterieus. 'U ziet er geweldig uit voor een man van uw leeftijd.'

Hij glimlachte.

'Wilt u deze verandering om te bedriegen, vervolging te ontlopen of u schuil te houden voor een schuldeiser?'

'Zeker niet.'

'Dan willig ik uw verzoek in. U heet weer Karol Borya.'

Ze ondertekende het bevel dat aan het verzoekschrift was gehecht en overhandigde het dossier aan de griffier. Ze stond op van de rechtersstoel en liep naar de oude man toe. Tranen rolden over zijn stoppelige wangen. Ook zij had tranen in haar ogen gekregen. Ze omhelsde hem en zei zacht: 'Ik hou van je, papa.'

DRIE

16.50 uur

PAUL CUTLER STOND op uit de eiken armstoel en richtte zich tot het hof, terwijl zijn geduld als advocaat bijna op was. 'Edelachtbare, de erven bestrijden niet dat de eiser diensten heeft geleverd. In plaats daarvan vechten we alleen het bedrag aan dat hij in rekening probeert te brengen. Twaalfduizend-driehonderd dollar is veel geld voor het schilderen van een huis.'

'Het was een groot huis,' zei de advocaat van de schuldeiser.

'Dat mag ik hopen,' voegde de rechter van het hof voor erfrecht eraan toe.

Paul zei: 'Het huis heeft een oppervlakte van tweehonderd vierkante meter. Er is niets ongewoons aan. Het was een eenvoudige schildersklus. De eiser heeft geen recht op het in rekening gebrachte bedrag.'

'Wat de eiser deed, edelachtbare, was profiteren van een drieënzeventigjarige man. Hij heeft geen diensten geleverd die 12.300 dollar waard zijn.'

'De overledene beloofde mijn cliënt een premie als hij binnen een week klaar zou zijn, en dat was hij.'

Hij kon niet geloven dat de andere advocaat zonder een spier te vertrekken bleef aandringen. 'Dat komt wel zo gelegen, in aanmerking genomen dat de enige andere persoon die die belofte kan tegenspreken dood is. Waar het op neerkomt is dat onze firma de officiële executeur testamentair van de erven is, en we deze rekening niet naar eer en geweten kunnen betalen.'

'U wilt erover procederen?' vroeg de rimpelige rechter aan de andere partij.

De advocaat van de schuldeiser bukte en sprak fluisterend met de huisschilder, een jongere man die zich duidelijk onbehaaglijk voelde in zijn geelbruin polyester kostuum met stropdas. 'Nee, edelachtbare. Misschien een compromis. Vijfenzeventighonderd.'

Paul vertrok geen spier. 'Twaalfhonderdvijftig. Geen stuiver meer. We hebben er een andere schilder bij gehaald om het werk te bekijken. Op grond van wat hij me heeft verteld, kunnen we zeker een proces aanspannen wegens slor-

dig uitgevoerd werk. De verf blijkt ook te zijn aangelengd. Wat mij betreft laten we de jury beslissen.' Hij keek naar de andere advocaat. 'Ik ontvang 220 dollar per uur zolang we elkaar bestrijden. Dus neem de tijd, meneer.'

De andere advocaat raadpleegde zijn cliënt niet eens. 'We hebben niet de middelen om over deze kwestie te procederen, zodat we het aanbod van de erven wel moeten aannemen.'

'Dat geloof ik graag. Vervloekte afperser,' mompelde Paul net hard genoeg voor de advocaat om het te verstaan, terwijl hij zijn papieren bijeenraapte.

'Stel de betalingsopdracht op, meneer Cutler,' zei de rechter.

Paul liep snel de rechtszaal uit en marcheerde door de gangen van Fulton County's afdeling Erfrecht. Die lag drie verdiepingen onder de melange van de hogere rechtbank en was een andere wereld. Geen sensationele moorden, geruchtmakende processen of aangevochten echtscheidingen. Haar beperkte jurisdictie reikte niet verder dan testamenten, stichtingen en voogdijzaken; alle-daags, saai, bewijsmateriaal dat gewoonlijk bestond uit vage herinneringen en verhalen over zowel bestaande als ingebeelde banden. Een recent overheidsstatuut, dat Paul had helpen opstellen, maakte in bepaalde gevallen juryrechtspraak mogelijk, en af en toe eiste een procederende partij een dergelijk proces. Maar over het algemeen werden zaken behandeld door een stal van oudere rechters, ooit zelf advocaten die op zoek naar testamentaire beschikkingen door dezelfde gangen doolden.

Sinds de universiteit van Georgia hem met de titel meester in de rechten de wereld in had gestuurd, was erfrecht Pauls specialisme geweest. Hij was na de middelbare school niet direct rechten gaan studeren, omdat hij was afgewezen door de 22 universiteiten waarvoor hij zich had aangemeld. Zijn vader was verbijsterd. Drie jaar lang zwoegde hij als veredelde kantoorbediende op de afdeling Verificatie van testamenten en stichtingen bij de Georgia Citizens Bank, een ervaring die hem voldoende motiveerde om opnieuw toelatingsexamen te doen voor de rechtenstudie en zich opnieuw aan te melden. Drie universiteiten accepteerden hem uiteindelijk, en een griffiersfunctie in zijn derde jaar resulteerde na zijn afstuderen in een baan bij Pridgen & Woodworth. Nu, dertien jaar later, deelde hij een compagnonschap in de firma en was hij ervaren genoeg op het gebied van erfrecht en stichtingen om als eerste in aanmerking te komen voor het volledige compagnonschap en de directeursfunctie binnen de afdeling.

Hij sloeg een hoek om en richtte zijn aandacht op de dubbele deur achter in de gang.

Het was koortsachtig druk geweest vandaag. Het verzoek van de schilder om een rechterlijke uitspraak stond al langer dan een week gepland, maar zijn kantoor kreeg meteen na de lunch een telefonische vraag van de advocaat van een

andere schuldeiser om een haastig gearrangeerd verzoek te behandelen. Oorspronkelijk zou de behandeling om halfvijf plaatsvinden, maar de advocaat van de andere partij kwam niet opdagen. Dus had hij zich naar een aangrenzende rechtszaal gerept en de poging tot diefstal van de huisschilder afgehandeld. Hij trok de houten deur open en sloop via het centrale gangpad de verlaten rechtszaal in. 'Al iets van Marcus Nettles gehoord?' vroeg hij de griffier achter in de zaal.

Het gezicht van de vrouw plooidde zich in een glimlach. 'Ja zeker.'

'Het is bijna vijf uur. Waar is hij?'

'Hij logeert op het politiebureau. Zover ik weet hebben ze hem in de cel gezet.'

Hij liet zijn aktetas op de eiken tafel vallen. 'Je neemt me in de maling.'

'Nee. Je ex heeft hem er vanmorgen in laten stoppen.'

'Rachel?'

De griffier knikte. 'Er wordt gefluisterd dat hij brutaal tegen haar werd in de raadkamer. Betaalde haar driehonderd dollar en zei daarna drie keer dat ze de klere kon krijgen.'

De deur van de rechtszaal zwaaide open en T. Marcus Nettles wankelde binnen. Zijn beige Neiman-Marcuskostuum was gekreukt. Gucci-das zat scheef, Italiaanse mocassins kaal en smerig.

'Werd tijd, Marcus. Wat is er gebeurd?'

'Die teef die je ooit je vrouw noemde smeed me in de gevangenis en liet me daar de hele tijd zitten.' Zijn bariton klonk gespannen. 'Zeg eens, Paul. Is het echt een vrouw of de een of andere bastaard met ballen tussen die twee lange benen?'

Hij maakte aanstalten om iets te zeggen en besloot toen om het maar te laten.

'Ze geeft me op mijn flikker in het bijzijn van de jury omdat ik haar "meeneer" noemde...'

'Vier keer, heb ik gehoord,' zei de griffier.

'Ja. Waarschijnlijk wel. Nadat ik had verzocht om de zaak te seponeren, wat ze had moeten toestaan, geeft ze mijn cliënt twintig jaar zonder nieuw onderzoek. Daarna wil ze me een lesje ethiek leren. Ik heb dat gelul niet nodig. En helemaal niet van zo'n pedant wijf. Ik kan je nu meteen zeggen dat ik geld ga steken in allebei haar tegenstanders. Hopen geld. Ik zal mezelf de tweede dinsdag van juli van dat probleem verlossen.'

Hij had genoeg gehoord. 'Ben je bereid om argumenten aan te voeren voor dat verzoek?'

Nettles legde zijn aktetas op tafel. 'Waarom niet? Ik dacht dat ik nog een nacht in die cel zou zitten. Misschien heeft de hoer toch een hart in haar lijf.'

'Zo is het wel genoeg, Marcus,' zei hij, op wat krachtiger toon dan de bedoeling was.

Nettles kneep zijn ogen samen, een doordringende, woeste blik die gedachten leek te lezen. 'Alsof het je een reet kan schelen? Je bent gescheiden – hoe lang? – drie jaar? Ze slaat elke maand een gat in je salaris om de kinderen te onderhouden.'

Hij zei niets.

'Wel verdomd,' zei Nettles. 'Je voelt nog steeds iets voor haar, niet?'

'Kunnen we verdergaan?'

'Klootzak, ik heb gelijk.' Nettles schudde zijn dikke kop.

Hij beende naar de andere tafel om zich voor te bereiden op de behandeling. De griffier glipte uit haar stoel en liep de zaal uit om de rechter te halen. Hij was blij dat ze weg was. Geroddel in de rechtszaal ging rond als een lopend vuurtje.

Nettles liet zijn gezette lijf in de armstoel zakken. 'Paul, mijn jongen, neem van een vijfvoudige mislukking aan: ben je ervan af, blijf ervan af.'

Van Steve Berry verschenen tevens bij uitgeverij De Fontein:

De Amberzaal (2004)
De Romanov voorspelling (2005)
Het derde geheim (2006)
De erfenis van de Tempeliers (2007)
De Alexandrië-connectie (2008)
Het Venetiaans bedrog (2009)
Het geheim van de kathedraal (2010)
Het complot van Parijs (2011)
De tombe van de keizer (2012)
Het Columbus mysterie (2013)
De Jefferson code (2014)
Het Koningsbedrog (2015)
De Lincoln mythe (2016)
Het patriottenspel (2017)
De veertiende kolonie (2018)
De verdwenen orde (2019)
Het pionnenspel (2020)
Het Maltadocument (2021)

© 2003 Steve Berry

Oorspronkelijke titel: The Amber Room

Oorspronkelijke uitgever: Ballantine Books, New York

Voor de Nederlandse vertaling:

© 2004 Uitgeverij De Fontein

Oorspronkelijke uitgever: Simon & Schuster, New York

Vertaling: Chris Mouwen

Omslag: Wil Immink

Zetwerk: V3-Services v.o.f., Baarn

ISBN 978 90 261 1916 3

ISBN e-book 978 90 261 2649 9

NUR 332

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm; elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.